ANG Bayan

Espesyal nga Report

MAS GRABENG INTERBENSYONG MILITAR SA US, MAS GRABENG PAGPAKAITOY SA REHIMENG MARCOS

(2022-2025)

Edisyong Bisaya

Pasiuna

Niadtong sayong bahin sa 2024, gihulagway sa imperyalismong US ang relasyong militar niini sa Pilipinas isip "anaa sa *hyperdrive*," o kusog kaayong pagkambyo. Midaghan ang mga base militar sa US, mikaylap ang presensya sa mga tropang Amerikano ug naaprubahan ang bag-ong mga kasabutan sa pulitika, ekonomiya ug militar tali sa US ug Pilipinas. Kining tanan nagsubay sa "deterrence strategy" ni Donald Trump ug Indo-Pacific Strategic Plan sa rehimen ni Joseph Biden. Pagpadayon kini sa estratehiyang "pivot to Asia" nga gideklara niadto pang 2009 sa rehimen ni Barrack Obama. Laraw sa maong estratehiya ang pagpugong sa nagkalapad nga gahum sa China sa Asia ug pagduso sa hegemonya sa US o sa imperyalistang dominasyon niini sa rehiyon.

"Anaa sa *hyperdrive*" usab kung ihulagway ang pagdalidali ni Marcos ug sa Armed Forces of the Philippines (AFP) nga tumanon ang mga dikta sa US ug buhaton ang gitakdang papel sa tutang gubyerno niini subay sa nahisgutang estratehikong plano. Bugti sa pagpakaitoy ang suportang sa pulitika ug militar sa US kang Marcos. Sa tunga-tunga sa 2022 ug 2024, midawat si Marcos og $1.14 bilyon (₱64.98 bilyon) ilalum sa programang Foreign Military Financing sa US, gawas pa sa

Nakigkita si Ferdinand Marcos Jr, kauban ang pipila ka upisyal sa nasud kang US Defense Sec. Pete Hegseth niadtong Hulyo 21, 2025 sa Pentagon.

$332.3 milyon (₱18.94 bilyon) nga laing pang ayudang militar. Kini ang pinakadakung ayudang militar sa tibuok Asia.

Sukad nga makalingkod si Marcos, mokabat na sa 14 ka beses nga mibisita sa Pilipinas ang tag-as nga upisyal sa gubyerno ug militar sa US, sa pagpanguna sa kanhi bise presidente sa US nga si Kamala Harris niadtong 2022. Sunud-sunod nga mibisita ang mga kalihim ug upisyal gikan sa ahensya sa estado, depensa ug komersyo sa rehimeng Biden. Sa pagbalik ni Donald Trump sa estado poder sa US niadtong 2025, ang Pilipinas ang unang gibisita sa Asia sa iyang kalihim sa depensa nga si Pete Hegseth.

Lima ka ka hugna na usab nga gipatawag si Marcos sa White House aron pirmahan ang mga kasabutan ug "roadmap" sa US alang sa relasyong militar sa duha ka nasud. Gipirmahan ni Marcos niadtong 2023 ang Bilateral Defense Guidelines nga nagpalapad sa langub ug laraw sa Mutual Defense Treaty ug nahimong sumbanan sa dugang pang bakikaw nga mga kasabutang militar ug tratado. Gihatagag dalan sa maong mga kasabutan ang pag-abli sa mga base militar alang sa mga tropa sa US ug alang sa pagtipig sa mga himan ug lana alang sa mga sakyanang iggugubat sa militar sa US.

Comprehensive Archipelagic Defense Concept

Niadtong 2024, gideklara sa AFP nga ipatuman niini ang "estratehikong pagliyok" sa planong pangseguridad sa Pilipinas. Gitawag kining "Comprehensive Archipelagic Defense Concept" o CADC. Ginapawas sa AFP nga tumong sa CADC ang "paggarantiya sa mga korporasyong Pilipino ug mga langyaw nga pagatugutan sa Pilipinas nga gawasnong makalunsad og eksplorasyon ug paghimulos sa tanang kinaiyanhong bahandi sulod sa "exclusive economic zone" ug uban pang mga lugar nga langkub sa hurisdiksyon sa Pilipinas.

Sa aktwal, walay kalabotan ang CADC sa pagpanalipud sa interes sa ekonomiya sa Pilipinas. Direkta lamang kining gikopya sa dokumento sa militar sa US na "Archipelagic Defense Strategy" nga nagbaton sa konsepto sa operasyon niini sa "Western Pacific Theater of Operations." Ginahagag duut niini ang gitawag og "First Island Chain" o kadena sa mga isla nga pinakaduul sa China, lakip ang Pilipinas.

Ang CADC sa AFP pagpatuman sa konsepto sa US nga "anti-access/area denial" aron hikawan og erya sa operasyon ang "kaaway" (China) ug kuhaan kini og kapasidad nga makalunsad og "agresyon" sa rehiyon. Ilalum sa maong plano, gilatag sa US ang kutay sa dayag ug sikretong mga base ug pasilidad aron tukuron ang sistema sa mga radar, istasyon sa mga tropa, lunsaranan sa mga misayl, ug tipiganan sa mga armas, lakip ang nukleyar, klase-klaseng gamit, lana ug daghan pang panginahanglan alang sa paglunsad og gubat.

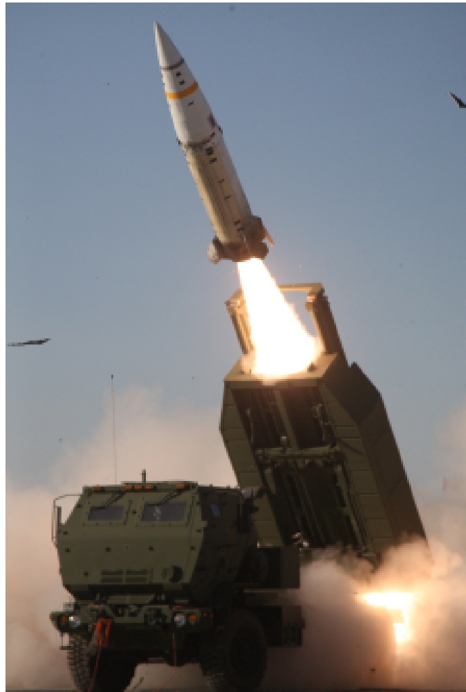
Aron pahanuyon ang andar sa kumand sa US sulod sa AFP, gikatakdang tukuron sa AFP ang "Strategic Defense Command" karong tuiga. Pagakwaon ang maong kumand gikan sa kasamtangang Education, Training, and Doctrine Command sa AFP nga kanhi nang hugot nga tigpasiugda sa mga doktrinang militar sa US.

“Modernisasyon” sa AFP

Ginapatuman usab sa gambalay sa estratehiyang Archipelagic Defense ang modernisasyon sa AFP. Tumong kuno niini nga epektibong makapanalipud ang AFP sa China. Subay dinhi, gisaaran sa US ang AFP og $2 trilyon pangpalit og mga armas, sakyanan ug uban pang gamit-militar nga hinimo sa US ug mga kaalyado niini. Daghan sa mga kontrata para dinhi gipirmahan niadto pang panahon sa rehimeng Duterte.

Pinaagi sa Security Sector Assistance Roadmap, gidikta sa US ang mga klase ug gidaghanon sa armas nga tugutan niining maangkon sa Pilipinas sa mosunod nga 5–10 ka tuig. Kadaghanan dinhi mga karaang gamit sama sa mga *jet fighter* nga F-16 ng US, dagkung barko ug radar sa Japan, ug uban pang “big ticket” o dagkung armas nga nahilakip sa programang ReHorizoned 3 sa AFP.

Luyo sa mga saad, walay plano ang US nga pakusgon ang AFP isip nagkinaugalingong pwersang militar alang sa nasudnong depensa. Ang tinuod, gipabilin sa US nga nagsalig ug huyang ang AFP, lakip na ang uban pang mga alyado niini sa Asia. Huyang ug limitadong mga armas lamang ang ibaligya niini sa AFP. Wala niini ginapagunit sa AFP ang kusog nga armas sama sa HIMARS, NMESIS ug Typhon Missile Systems nga gitipig niini sulod ug palibot sa Pilipinas. Ang papel lamang sa AFP ipasilong ug gwardyahan ang maong mga armas.

ALOKASYONG FMF* SA US SA PILIPINAS KADA TUIG

2022-2025

*Foreign Military Financing

2022

$100 MILYON

Kapin doble sa istandard nga alokasyong $40 milyon; nakagahin para sa modernisasyon sa AFP (posibleng pagpalit sa mga **Boeing CH-47 Chinook *helicopters*** ug *armored vehicles*)

2023

$40 MILYON

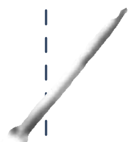
Istandard nga alokasyon kada tuig; nakataganan sa *maintenance* sa gamit ug pagbansay nga gitakda sa milabayng mga tuig, suporta sa **Balikatan 2023** ug EDCA *site infrastructure*; kumplementaryo sa $1.14 bilyong ayuda nga gigahin gian 2015 hangtud 2022 nga nakagahin sa HADR ug kontra-terorismo.

2024

$500 MILYON

“once-in-a-generation" *investment* alang sa modernisasyon sa AFP ug Philippine Coast Guard; $125 milyon nakagahin sa EDCA *base improvements*; ang nahabilin para sa pagpalit og gamit sama sa **C-130T *aircraft***, Sea Giraffe *radars*; kabahin ang kantidad sa $1.033 bilyon nga nakapailalum sa Foreign Military Sales (FMS); ang $336 milyon ang gitanyag sa US human ma-*exempt* ang Pilipinas sa *aid freeze* ni Trump.

2025

$500 MILYON

Inisyal nga gigahinan og $40 milyon, gidugangan og $336 milyon human gitugutan ni Trump nga i-*unfreeze* ang ayudang militar sa Pilipinas; nakagahin para sa modernisasyon ug “deterrence” sa South China Sea ang $40 milyon samtang ang mas daku para sa EDCA *expansion* ($128 milyon), *intelligence-sharing* ug ***unmanned systems*** and ammunition production.

Pagtukod og mga base militar

Laraw sa US nga magtoo ang Pilipinas nga ang pagtukod og mga base militar ug pasilidad niini nagsilbi sa "modernisasyon" sa AFP. Subay dinhi, ginaobliga sa US ang Pilipinas nga ikargo ang gasto sa konstruksyon o pag-ayo sa mga imprastrukturang militar ug sibil sa mga kampo ug lokasyon nga gipili niini subay sa EDCA.

Niadtong Pebrero 2023, pormal nga gidugangan ni Marcos og upat ang kanhing lima ka "giuyunang lokasyon" nga gipili sa US alang sa base militar niini. Gisundan kini sa pamahayag sa hepe sa AFP nga adunay plano ang US nga mag-abli og 10–15 pa ka lokasyon alang sa mga tropa ug gamit niini. Target sa US nga tapuson ang pag-ayo sa maong mga lokasyong sa 2026.

Gawas sa siyam ka "upisyal nga EDCA *site*" sa Cagayan (Lal-lo, Sta. Ana), Isabela, Pampanga, Nueva Ecija, Palawan (Puerto Princesa, Balabac Island), Cebu ug Cagayan de Oro, dili moubos sa walo pa ka lokasyon ang nabalitang ginagamit sa US. Kini anaa sa porma sa mga kampo, bodega, ayohanan, dungguanan ug *forward operating base* nga makita sa Batanes (Mavulis), Aurora (Casiguran), Ilocos Norte (Burgos) ug Zambales (Subic ug Subic Bay). Nagpalapad usab kini sa presensya sa Cagayan (mga isla sa Calayan ug Fuga) ug Palawan (Ulugan Bay, ug baybayong kadagatan sa Quezon). Kining tanan gawas na sa gitakdang mga "EDCA *site*." Sa 2026, magtukod ang US og *refueling depot* o tipiganan sa lana ug sugnod sa Davao Gulf, gikan sa baybay sa Davao City hangtud sa Malalag Bay.

Gipubliko na usab sa US ang plano niining matukod og pabrika sa bala sa Subic Bay Freeport ug *drone* sa Aurora Pacific Economic Zone and Freeport. Daghan pang kumpanyang militar ang gihisgutan sa US nga ipasulod niini sa nasud subay sa Joint Vision Statement on US-Philippine Defense Industrial Cooperation nga gipirmahan ni Marcos niadtong Marso 2025.

NAGKALAPAD NGA PRESENSYANG MILITAR SA US SA PILIPINAS

2022-2025

LEGEND:

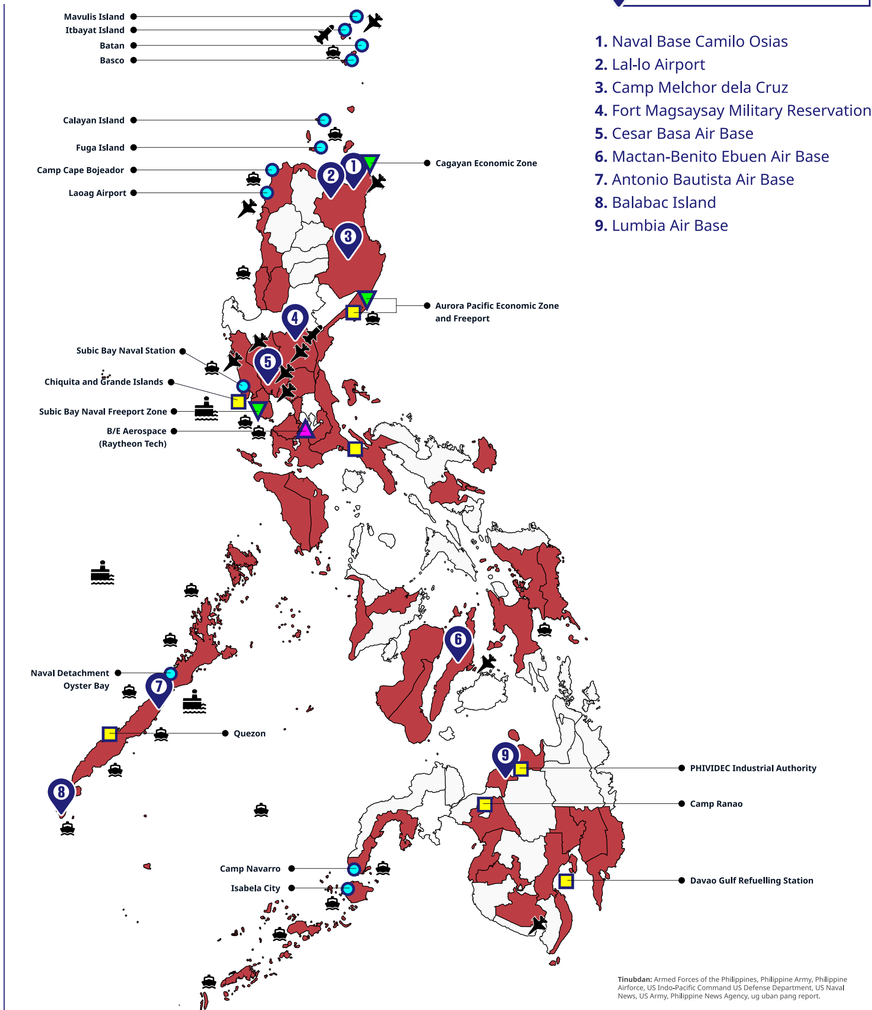
US MILITARY SITE
- EDCA BASES
- NON-EDCA US PRESENCE
- PROSPECTIVE

US MUNITIONS HUB
- ACTIVE
- SOON-TO-BE

- WARSHIP DOCKING
- MISSILE POSITIONING
- NAVAL EXERCISES
- AIRCRAFT LANDING
- WAR GAMES

EDCA SITES

1. Naval Base Camilo Osias
2. Lal-lo Airport
3. Camp Melchor dela Cruz
4. Fort Magsaysay Military Reservation
5. Cesar Basa Air Base
6. Mactan-Benito Ebuen Air Base
7. Antonio Bautista Air Base
8. Balabac Island
9. Lumbia Air Base

Tinubdan: Armed Forces of the Philippines, Philippine Army, Philippine Airforce, US Indo-Pacific Command US Defense Department, US Naval News, US Army, Philippine News Agency, ug uban pang report.

Daku ug integradong *war games*

Walay puas ug sagunson ang mga *war games* ug aktibidad militar sa US sa Pilipinas ug mga nasud sa palibot sa China. Tungod dinhi, midaku ang panginahanglan niini alang sa dugang nga mga base ug pasilidad militar sa Pilipinas aron magsilbing istasyon sa mga tropa niini ug tipiganan sa mga gamit. Midaghan ang mga "engagement" o aktibidad sa militar sa US nga giplanuhan sa Mutual Defense Board-Security Engagement Board gikan 300 niadtong 2020 ngadto sa kapin 500 kada tuig gikan 2024 hangtud 2026. Gikanayong 70%–80% niini mga "kumbinadong" pagbansay, pagpatrulya ug uban pang aktibidad, samtang 10%–20% dinagkung *war games* nga ginasalmutan sa libuan ka tropa.

Sa tulo ka pinakadagkung *war games*—ang Balikatan, Salaknib ug Kamandag—midaghan ang ihap sa mga tropa gikan 5,000–7,000 niadtong 2020 ngadto sa 12,000–15,000 niadtong 2022 ug 25,000–29,000 nitong 2025. Gipalugway ug gipalapad ang maong mga *war games*, sama sa pagkumbina sa Salaknib ug Balikatan (SaBak) nga milungtad gikan Marso hangtud Hunyo 2025.

Ilalum ni Marcos, labaw pang gipadaku ug gipataas sa US ang ang-ang sa mga *war games* niini. Gigamit niini ang mga abanteng himan sama sa mga *missile systems* nga HIMARS niadtong 2024, ug Typhon ug NMESIS niadtong 2024–2025. Gipalapad usab sa US ang partisipasyon sa mga alyadong nasud niini sa Asia-Pacific (Japan ug Australia) ug sa NATO (France, Canada, UK, Germany).

MAYOR NGA MGA US-PHILIPPINES WAR GAMES UG MGA AKTIBIDAD SUBAY SA ANUNSYO SA MDB-SEB*

2020-2026

2020

300+

5,000–7,000**

Pokus sa "kontra-terorismo" ug HADR.

2021

353

4,000–6,000

Para sa "interoperability" taliwala sa pagkuno-kuno ni Duterte nga maka-China.

2022

461

12,000–15,000

Hingpit nga pagbalik sa mga *war games* human sa Covid-19. Pagbalik sa *live-fire drills* sa Balikatan

2023

496

20,000–23,000

Pinakadaung Balikatan sukad 2015; unang adunay Japanese *observers*; pokus sa "maritime security" sa South China Sea.

2024

500+

25,000–28,000

Pagsulod ug paggamit sa Typhon *missile system*; pag-abli sa Balikatan sa mga alyado sa US (14 ka nasud); unang integrasyon sa Sabak (Salaknib ug Balikatan) alang sa "territorial defense;" presensya sa barko sa France; pagsalmot sa Philippine Coast Guard sa unang higayon; paglunsad og unang Information Warfighter Exercise; US *marines* migamit og *amphibious combat vehicles* sa unang higayon.

2025

500+

25,000–29,000

Balikatan isip "fullscale battle simulation" kauban ang mga tropa sa Japan/Australia; *territorial defence* ubos sa "Sabak 2025" (Marso–Hulyo); paggamit ug pagpwesto sa NMESIS/HIMARS sa Batanes/ Luzon Strait.

2026

500+

Nauyunan niadtong Agosto 2025.

2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026

* Mutual Defense Board (MDB) "engagements" kadaghanan mga war games sama sa live-fire exercises sa mga gilalisang erya; Security Engagement Board (SEB) "activities" para "resilience" sama sa baluay og impormasyon, ug uban pa.

**Ihap sa misalmot nga mga tropa.

Kontrol sa kadagatan

Niadtong Setyembre 2022, gianunsyo sa US ang pagtukod sa Task Force 76/3, usa ka yunit nga gikan sa mga pwersang nabal niini sa Indo-Pacific Command nga permanenteng naka-deploy sa South China Sea. Laraw niining pahugton ang kontrol sa US sa mga pasilidad, base ug tropang nabal sa mga nasud sa South, East ug Southeast Asia sa takuban sa "integrasyon" ug "interoperability."

Bag-ong mekanismo kini ilalum sa Pacific Deterrence Initiative sa Pentagon nga gisugdan kanhi sa rehimeng Biden. Gigahinan kini og $5.1 bilyong badyet. Laraw niining programa nga ilatag ang mga pasilidad sa mga nasud sa "first island chain" aron dikitan ug permanenteng liyukan ang China sa mga "long-range missile" nga nakabase sa yuta.

Niadtong Balikatan 2025, pormal nga gisugdan ang operasyon sa Littoral Rotational Force(LRF)-Luzon, usa ka yunit ilalum sa 3rd Expeditionary Marine Force sa US. Kabahin kini sa Task Force 76/3. Pokus sa operasyon sa LRF-Luzon ang Bashi Channel, usa ka kanal sa dagat tali sa Lesser Orchid Island sa habagatang Taiwan ug sa Mavulis Island, ang pinaka-amihanang isla sa Pilipinas sa prubinsya sa Batanes. Gitawag ang kanal nga "choke point" sa mga operasyong submarino sa US ug krusyal aron makasulod ang mga barkong nabal sa US sa South China Sea. Ilalum sa maong kadagatan nakalatag ang mahinungdanong kable sa telekomunikasyon nga moabot hangtud sa tibuok South Asia. Ginaangkon karon sa US ang Mavulis isip "training ground" sa mga espesyal nga pwersang militar sa US.

Gitukod sa US ang Task Force-Ayungin niadtong 2024 sa laraw nga hulhugan ang bangi sa dagat tali sa China ug Pilipinas sa West Philippine Sea. Sa duso sa US, gipalapad sa AFP ang mga pasilidad militar niini sa Ulugan (Oyster) Bay aron gamitong dungguanan ug ayohanan sa dagkung barko sa US. Dinhi usab gilunsad ang walay puas nga paglawig sa mga barkong nabal sa Pilipinas sa South China Sea nga nanghagit og armadong banggaay sa China. Nakabase ang mga tropang Amerikano sa TF-Ayungin sulod sa Western Command sa AFP sa Puerto Princesa, Palawan.

Patung-patong nga mga kasabutan ug kooperasyong militar

Pagkalingkod pa lang ni Marcos sa poder, miarangkada na ang interbensyon sa US sa nasud. Wala pa gani siya nanumpa, gipirmahan na sa US Indo-Pacific Command ug AFP ang Bantay Dagat o Maritime Security Framework niadtong Mayo 2022. Pipila ka bulan pa lang si Marcos, mibisita ang kanhi bise-presidente nga si Kamala Harris aron iduso ang pag-abli og dugang pang mga base ug pasilidad militar sa US ilalum sa EDCA.

Sa misunod nga tuig, miadto si Marcos sa US aron pirmahan ang Bilateral Defense Guidelines, usa sa pinakamalangkubong kasabutang pangdepensa sa US ug Pilipinas. Gipalig-on ug giamyendahan niini ang 1951 Mutual Defense Treaty nga walay pagtugot sa Senado. Gilangkuban niini ang lain-laing natad sa pakiggubat sama sa *cybersecurity*, ingonman ang daw mga "atake" sa South China Sea sa gitawag sa US nga "gray-zone area." Nahimo kining basihan aron matibuok ang Roles, Missions, and Capabilities Working Group, ug ang mga kasabutan ug kooperasyon sama sa Security Sector Assistance Roadmap, General Security of Military Information Agreement ug Joint Vision Statement on US-Philippine Defense Industrial Cooperation.

Sa duso sa US, sunud-sunod ang gihimo ni Marcos karong 2025 nga pag-abli sa Pilipinas sa langyawng mga tropa. Giaprubahan niya ang Reciprocal Access Agreement sa Japan aron hatagag kagawasan ang mga tropang Japanese nga magsulod-gawas sa nasud. Usa ka Status of Visiting Forces Agreement usab ang gipirmahan niya sa New Zealand nga naghatag og mga ekstra-teritoryal nga katungod sa mga tropa sa New Zealand. Nakatakda siyang mopirma sa susamang mga kasabutan sa Canada ug France. Gilangkuban usab niini ang mga kasabutan sa pagbase sa tropa ug gamit sa Japan ug Australia pinaagi sa mga kasabutan nga sama sa EDCA.

MGA KASABUTANG MILITAR, PAGPALAWIG SA NAGTUNHAY NGA KASABUTAN UG UBAN PANG KOOPERASYON

2022-2025

2022

Bantay Dagat Framework

Mayo 23, 2022*:
Paglangkub sa US sa mga operasyon sa Pilipinas sa South China Sea; nahimong basihan sa pagtukod sa US Task Force Ayungin sa 2024.

2023

Ekpansyon ng EDCA Sites

February 2, 2023:
Nagdugang og upisyal nga upat ka lokasyon alang sa pagbase sa US ug nag-abli sa 10-15 uban pang lokasyon alang sa pagbase ug paghan-ok sa US og gamit ug tropa.

*Giuyunan sa panahon sa rehimeng Duterte, hingpit nga nahimong operational sa panahon ni Marcos.

Bilateral Defense Guidelines

Mayo 3, 2023:
Nagpalapad sa langkub sa 1951 Mutual Defense Treaty (yuta, dagat, kahanginan, *space*, *cyberspace*); gilangkub ang mga "atake" sa South China Sea; nahimong sumbanan sa pagtibuok sa Roles, Missions, and Capabilities Working Group, ug sa Security Sector Assistance Roadmap ug General Security of Military Information Agreement.

2024

Security Sector Assistance Roadmap

Abril 22-23, 2024:
Gambalay ug giya sa itanyag/ ibaligya/ihan-ok sa US nga mga armas sa takuban sa "modernisasyon" sa AFP.

Roles, Missions, and Capabilities Framework

Hulyo 30, 2024:
Nagtakda sa gambalay alang sa padayon nga pagdirehe sa US sa mga aktibidad sa AFP, kapasikaran sa pagtukod sa CCC sulod sa hedkwarter sa AFP sa Camp Aguinaldo.

Reciprocal Access Agreement (RAA)

Hulyo 8, 2024:
Nagtugot sa mga tropang Japanese nga magsulod-gawas, magtipig og gamit militar sa nasud.

General Security of Military Information Agreement (GSOMIA)

Disyembre 2024:
Naghatag akses sa US aron sutaon ang tanang mga *classified* nga datos nga adunay kalabutan sa nasudnong seguridad sa Pilipinas.

2025

Status of Visiting Forces Agreement (SOVFA)

Abril 2025:
Nagtugot sa mga tropa sa New Zealand nga magsulod-gawas, magtipig og gamit militar sa nasud dungan sa dinaghan niining pagsalmot sa mga *war games* nga ginalunsad sa US sa nasud.

Joint Vision Statement on US-Philippine Defense Industrial Cooperation

Marso 28, 2025:
Pagtukod og mga pabrika alang sa gamit sa militar sa US sama sa bala, *drone* ug gagmayng barko; paghan-ok og gamit militar ip sa pagpangandam sa gubat.

Combined Coordination Center (CCC) Operationalization

Setyembre-Disyembre 2025:
Pagganar sa sentro sa kumand sa US sulod sa Camp Aguinaldo alang sa pagdirehe niini sa mga maniobra sa Pilipinas ug sa Asia, pagkalap og mga datos paniktik sa China ug "real time" nga koordinasyon sa mga kombat ug maniobrang militar.

(WALA PA NAPIRMAHAN)

2025-2026

Status of Visiting Forces Agreement (SOVFA) or Equivalent Defense Pact

Magtugot sa mga tropa sa **Canada** nga magsulod-gawas, magtipig og gamit militar dungan sa dinagku niining pagsalmot sa mga *war games* nga ginalunsad sa US sa nasud.

Philippines-Australia Defense Cooperation

Magtugot sa pagbase sa mga tropang **Australian** sa nasud.

Acquisition and Cross-Servicing Agreement (ACSA)

Magtugot sa pagbase sa mga tropang **Japanese** sa nasud.

Status of Visiting Forces Agreement (SOVFA)

Magtugot sa mga tropa sa **France** ngga magsulod-gawas, magtipig og gamit militar dungan sa dinagku niining pagsalmot sa mga *war games* nga ginalunsad sa US sa nasud.

Luzon Economic Corridor

Dili sama sa mga nasud nga nagduso sa kagawasan sa ekonomiya, nangapura ang itoy nga gubyerno ni Marcos nga ipailalum ang Pilipinas sa mga programa dili lamang sa militar apan bisan sa ekonomiya ug pulitika. Nakasubay kini sa palisiya sa rehimen nga "ablihan pag-ayo ang ganghaan" sa lokal nga ekonomiya sa langyawng pagpangawkaw bugti sa mumhong kapital ug bahin sa merkadong Amerikano.

Niadtong 2022, gitukod sa US ang upisina sa US Trade and Development Agency (USTDA) sa Metro Manila aron pakusgon ang kontrol niini sa mga palisiya ug proyektong pang-ekonomiya sa Asia-Pacific. Ipahanoy sa maong ahensyang ang paghakop sa mga kumpanyang Amerikano sa mga ginaablihang sektor sama sa pangpublikong yutilidad, telekomunikasyon, mga proyektong imprastruktura ug pang-enerhiya ug ekspansyon sa mga minahan ug plantasyong komersyal. Gipirmahan usab adtong tuiga ang 123 Agreement nga nagabli sa pagtukod sa mga plantang nukleyar sa nasud.

Usa sa bag-o lang napirmahan ni Marcos ug sa USTDA ang kasabutan alang sa pasiunang panukiduki ug pagtuon sa pro-

yektong Subic-Clark-Manila-Batangas (SCMB) Railway. Pagasumpayon sa SCMB Railway ug sa nakadugtong dinhing mga tulay ug kalsada ang dakung "EDCA site" o mga base militar sa US sa Luzon, ug padalion ang pagbalhin-balhin sa mga armas, ginsakpan ug sakyanang iggugubat niini. Kabahin ang proyekto sa Luzon Economic Corridor (LEC), usa ka *trilateral* nga programa tali sa US, Pilipinas, ug Japan nga tinguhang papaspason ang pahan-ok sa imperyalistang kapital, ginsakpan ug gamit sa porma sa mga proyektong imprastruktura sa *renewable energy*, dungguanan, tugpahanan, tulay ug kalsada.

Kadaut ug perwisyo sa katawhan

Sa matag nagalunsad og mga *war games* ang militar sa US sa Pilipinas, liboan ka mangingisda ang ginabawalang mangisda ug gihikawang manginabuhi. Niadtong 2024 ug 2025, gipahamtang sa US ug AFP ang "no sail policy" sa mga prubinsya sa Zambales, Ilocos Norte ug Palawan aron hatagag dalan ang mga *live-fire exercises* sa mga baybay gamit ang *missile launcher* sama sa HIMARS. Gibawalan usab nga maglawig ang mga mangingisda ug makaugmad ang mga mag-uuma sa Aurora dihang gihimo ang *landing exercises* didto sa mga barkong Amerikano. Sa Aparri, Cagayan, gibawalang makapanagat ang mga mangingisda niadtong Mayo 2025 aron hatagag dalan ang ehersisyong militar sa US nga gitawag og Counter Landing Live Fire. Naperwisyo ang 15,000 rehistradong mangingisda sa lugar.

Perwisyo ug peligro usab ang dala sa mga *multilateral maritime cooperative activity* nga ginahimo sa US, kauban ang Japan, Canada ug Australia, sa mga kadagatang munisipal nga nagsilbing pangisdaanan sa gagmanyng mangingisda. Pagkaguba sa maong mga pangisdaanan ug ekolohiyang pangdagat ang resulta sa pagpabuto sa mga misayl sa kadagatan ug ginahimong pagpaunlod sa mga barko nga kabahin sa maong mga *war games*.

Alingogngog ug kaguliyang usab sa mga sibilyang komunidad ang dala sa tibuok gabii nga pagpalupad og mga *drone* ug eroplano, ingonman sa mga *war games* kung asa nagpabuto og mga kanyon duul sa mga kabalayan.

Anti-imperyalistang pagsupak ug pagsukol

Sayod ang katawhan nga ang pagpalapad sa presensyang militar sa US ug pag-arangkada sa interbensyon niini sa Pilipinas nagsilbi sa estratehikong laraw nga paatrason ang impluwensya sa karibal niining imperyalistang China ug ipabilin ang hegemonya niini sa Asia.

Ginabutyag ug ginababagan usab sa apektadong mga residente sa Ilocos, Zambales ug Cagayan ang perwisyong dala sa mga Amerikano sa ilang lugar. Tin-aw sa ilang mga panawagan ang pagsalikway sa presensya ug aktibidad militar sa US ug mga alyado niini.

Gisugat og mga protesta ang mga pagbisita sa tag-as nga upisyal sa US, mga pag-abli sa Balikatan *war games*, ug bisan ang pagbisita ni Marcos sa US. Gidala sa mga nasudnon-demokratikong grupo ang ilang pagbabag sa interbensyong militar atubangan sa embahada sa US, Malacañang ug hedkwarter sa AFP. Gibabagan nila ang walay puas nga pagyatak sa US sa soberanya sa Pilipinas ug pag-among niini sa imper-

yalistang gubat nga siguradong magresulta sa lapad nga kadaut sa katawhang Pilipino ug nasud. Nakighiusa usab ang mga Pilipino sa katawhan sa Japan ug South Korea nga nagalunsad og tagsa-tagsa nilang nasudnong anti-imperyalistang kalihukan.

Sa US mismo, aktibo ang mga migranteng Pilipino sa pagbabag sa mga *war games* dili lamang sa Pilipinas apan bisan sa tibuok Asia-Pacific nga nagbutang sa daghang katawhan sa lain-laing nasud ug teritoryo sa peligro. Panawagan usab nila sa gubyerno sa US nga ihunong ang paghatag og pondo ug ayudang militar sa pasistang AFP.